

รางวัล การบริหารราชการ แบบมีส่วนร่วม

ประเภทผู้นำหุ้นส่วน
ความร่วมมือ
Engaged Citizen

ระดับดีเด่น

นายสุจิน นาคบำรุง

หัวหน้าทีมปฏิบัติการฉุกเฉิน
จิตเวชบ้านทำเนียบและ
กำนันตำบลบ้านทำเนียบ
อำเภอศรีรัฐนิคม
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โครงการบ้านทำเนียบร่วมใจ ปฏิบัติการฉุกเฉินจิตเวช ปลอดภัย ลดรุนแรงสร้างความแข็งแกร่งชุมชน

ตำบลบ้านทำเนียบ อำเภอศรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ห่างไกลจากเขตเมือง มีผู้ป่วยจิตเวชมากเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีจำนวนมากถึง 186 ราย โดยพบผู้ป่วยจิตเวชที่เกิดจากการเสพยาเสพติดมากที่สุด(ข้อมูลสถิติผู้ป่วยนอก ร.พ. สอนสราญรมย์ 2560) และมีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น อาทิ การแทงเด็กวัย 3 ขวบ การจุดไฟเผาปืมน้ำมัน การทำร้ายตนเอง และผู้อื่น ส่งผลกระทบต่อชุมชน ประชาชนเกิดความหวาดกลัว ไม่ยอมรับผู้ป่วยจิตเวช ขาดการร่วมมือกันในชุมชน และยังพบว่า ผู้ป่วยจิตเวชในชุมชนมีการกลับมารักษาซ้ำสูง ซึ่งเกิดจากผู้ป่วยขาดยา ใช้สารเสพติด ดรอบครัวขาดศักยภาพ ผู้นำแก้ไขปัญหตามลำพัง หน่วยงานรัฐทำงานแยกส่วน ระบบการส่งต่อมีความซับซ้อน และมีการแพร่ระบาดของสารเสพติด ส่งผลให้ชุมชนเกิดความยุ่งยากต่อการดูแลและจัดการปัญหา

ภายใต้ความมุ่งมั่น กุ่เมท จริงใจ และตั้งใจ นายสุจิน อดบํารุง กำนันตำบลบ้านทำเนียบ อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัด สุราษฎร์ธานี จึงได้ปวารณาตัวที่จะแก้ไขปัญหาผู้ป่วยจิตเวช ซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน แต่เสมือนลูกหลานของตนให้พ้นจาก ปัญหายาเสพติด ให้ได้รับการดูแล รักษาด้านจิตเวชอย่างใกล้ชิด และทันท่วงที จนสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างเป็นสุข ครอบครัว และชุมชนร่วมกันในการให้ความช่วยเหลือดูแล และรักษา เพื่อลดปัญหาความรุนแรง ชุมชนไร้ซึ่งปัญหาด้านยาเสพติด และสร้างสังคมที่เป็นสุขให้เกิดขึ้น โดยริเริ่มด้วยการจัดตั้ง ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินจิตเวชบ้านทำเนียบ และสวมบทบาท หัวหน้าทีม มีสมาชิกในชุมชนเข้าร่วมปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ มีอุดมการณ์ และเป้าหมายในการแก้ไขปัญหามาร่วมพูดคุย สื่อสารปัญหาและความต้องการของชุมชนร่วมกัน โดยยินดี ใช้ทุนทรัพย์ และเสียสละชีวิตความเป็นส่วนตัว

ด้วยแนวทางการนำของทีมปฏิบัติการ และสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนอย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค โดยเฉพาะ ปัญหาการนำผู้ป่วยจิตเวชเข้าสู่กระบวนการรักษา ซึ่งเป็น การกิจที่ยุ่งยาก ซับซ้อน แต่ด้วยแนวคิดและความเชื่อที่ว่า หากผู้ที่เจ็บป่วยและใช้สารเสพติดไม่ได้รับการรักษา จะกลายเป็นคนป่วยทางจิตเวชไปในที่สุด อันเป็นแนวคิดที่ถ่ายทอด และสื่อสารสู่ทีมงาน ทำให้การดำเนินงานได้พัฒนาและ ก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ รวมถึงการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ สมาชิกภายในหมู่บ้าน ประกอบกับการนำด้วย “ใจ” และใช้ “ปัญญา” ในการบริหารจัดการ ที่มีใช้การนำโดยใช้อำนาจ ในเชิงโครงสร้าง รวมถึงบุคลิกภาพของนายสุจินที่เน้น การสร้างความสัมพันธ์ สร้างความเป็นพวก ด้วยการเข้าถึง และรู้จักนิสัยใจคอของลูกบ้านแต่ละคน อีกทั้งยินดีรับฟัง เสียงสะท้อน ข้อคิดเห็นอย่างเปิดใจ แม้ในสถานการณ์ที่ต้อง เผชิญกับข้อขัดแย้ง จะใช้ใจที่นิ่ง และสงบ ปราศจากอคติ เพื่อดันหาทางแก้ไขอย่างมีส่วนร่วมตลอดทั้งกระบวนการ เช่น การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการรับผู้ป่วยจิตเวช กลับมาดูแลที่บ้านหลังได้รับการรักษาและการดูแลต่อเนื่อง จนกระทั่งสมาชิกในทีม และชาวบ้านเกิดความรักศรัทธา ยอมรับ และเชื่อมั่นต่อผู้นำชุมชนของตน พร้อมให้ความร่วมมือ ร่วมใจอย่างเต็มที่

ด้านโครงสร้างทีมปฏิบัติการฉุกเฉินฯ นายสุจินต์บริหารในรูปของคณะกรรมการ ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ปัญหา และวางแผนแก้ปัญหาร่วมกันทั้งชุมชน ซึ่งเป็นการนำรูปแบบการทำงานแนวใหม่เข้าสู่ชุมชน สร้างการเปลี่ยนแปลงต่อชุมชนที่หลากหลาย โดยทีมปฏิบัติการฉุกเฉินฯ จะทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวชในพื้นที่ให้สามารถเข้าสู่กระบวนการรักษาได้อย่างรวดเร็ว มีทีมเฝ้าระวัง ติดตาม รวมทั้งขยายผลในการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายท้องถิ่น เครือข่ายภาครัฐ ภาคประชาชน ทั้งภายในและภายนอก รวมถึงการปรับเปลี่ยนทัศนคติของสมาชิกต่อแนวคิดที่มีต่อผู้ป่วยจิตเวช ภายใต้การให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะจาก รพ.สวนสราญรมย์ หน่วยงานสาธารณสุขภาครัฐ และการบูรณาการความร่วมมือภาคีเครือข่าย ที่ได้ออกแบบองค์ความรู้ “รู้ทัน เข้าใจ ป้องกัน ภัยความรุนแรง” จนเกิดการประสานงาน ลดช่องว่าง

การดำเนินการ สร้างความสะดวกในการปฏิบัติงาน รวมถึงส่งเสริมความปลอดภัยในชุมชนด้วยการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกบ้านที่ติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการรักษา โดยการนำบุคคลที่เจ็บป่วยทางจิต และมีการใช้สารเสพติดร่วมด้วยที่อยู่ในภาวะวิกฤติ ก้าวร้าว รุนแรง ให้ได้รับการบำบัดรักษาได้อย่างทันที ซึ่งในบางสถานการณ์ต้องมีการเจรจาต่อรองการจับตัวผู้ป่วย สามารถดำเนินการได้สำเร็จอย่างเป็นระบบและเป็นมิตร โดยการแก้ไขวิกฤติทุกครั้ง จะมีการนำแนวทางแก้ไขมาคิดทบทวน เพื่อปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น

ภาวะ “ผู้นำ” อย่างมีประสิทธิภาพของนายสุจินที่มี ความเข้มแข็ง เสียสละ ใส่ใจ พูดยุติธรรมทำจริงอย่างเป็นธรรม และมีมนุษยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นลำดับต้น ถือเป็นแบบอย่างในการสร้างวัฒนธรรมการนำที่ดี ปรากฏจาก อดีต ส่งผลให้ผู้นำชุมชนทุกระดับมีความจริงใจต่อการแก้ไข ปัญหา และร่วมสร้างการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคม รวมถึง การปลูกฝังค่านิยมรักบ้านเกิด มีจิตสำนึกความรับผิดชอบ ต่อชุมชน ปลูกฝังความคิด “ไม่มีใครทำบ้านเราให้ได้ดีเท่าตัวเรา” สร้างวัฒนธรรมของความรักความสามัคคีภายในชุมชน เกิดความร่วมมือ เปิดใจ ยอมรับในการช่วยเหลือและดูแล ผู้ป่วยจิตเวช โดยใช้ระบบสื่อสารเพื่อการประสานงานที่ รวดเร็วในการให้ความช่วยเหลืออย่างทันที่ทันที่ จนความศรัทธา ในตัวผู้นำมีมากกว่าการต้องเชื่อฟัง และปฏิบัติตามเพราะ ตำหน่งหน้าที่

จากข้อมูลสถิติผู้ป่วยบ้านทำเนียบ รพ.สวนสราญรมย์ พบว่า มีผู้ป่วยจิตเวชในตำบลลดการกลับมาเป็นซ้ำสูงถึง ร้อยละ 80 ขณะที่ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินฯ สามารถให้ความ ช่วยเหลืออย่างทันที่ทันที่และนำเข้าสู่กระบวนการรักษาได้ อย่างรวดเร็ว ทำให้ชุมชนมีความปลอดภัย ไม่มีอุบัติเหตุการ ณ์ ความรุนแรงของผู้ป่วยจิตเวชในชุมชน ตลอดระยะเวลาของ ปี 2561-2562 ครอบครัวผู้ป่วยสามารถลดการค่าใช้จ่ายใน การดูแลได้ประมาณ 12,000 บาทต่อครอบครัวต่อปี จากการ กู้มเทในการปฏิบัติงานของนายสุจิน และทีม ชุมชนเกิด การมีส่วนร่วม มีความพึงพอใจต่อการช่วยเหลือและ ร่วมกันดูแลผู้ป่วยจิตเวชในระดับมากที่สุด และมี ทัศนคติที่ดี เข้าใจ ยอมรับผู้ป่วยจิตเวชได้ในระดับมากที่สุด

จนมีการตั้งฉายาทีมปฏิบัติการฉุกเฉินฯว่า

“ รวดเร็ว จับใจ ปลอดภัย ใจถึง ฟังได้ ”

ขณะเดียวกัน สามารถยกระดับการดูแลผู้ป่วย จิตเวช สู่การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และใช้เทคโนโลยี สื่อสารสนับสนุนที่ปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว ประชาชน เข้าใจระบบส่งต่อ ปฏิบัติได้ถูกต้อง ถูกขั้นตอน ชุมชน สามารถให้การติดตามอย่างเป็นระบบมากขึ้น เผื่อระวัง ช่วยเหลือ ส่งต่อ อยู่ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง ผู้ป่วยจิตเวช ในชุมชนได้รับการยอมรับ ลดการตีตรา มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับสนับสนุนการจ้างงานในชุมชน 3 ราย ทำงานประจำ ที่อบต.บ้านทำเนียบ 1 ราย จิตอาสาผู้กัก 1 ราย และทำงาน ที่ปกครองท้องที่ 1 ราย และส่วนใหญ่ทำงานช่วยเหลือ ครอบครัวของตนเองร้อยละ 80 รูปแบบการดำเนินงาน ของทีมปฏิบัติการฉุกเฉินฯ สร้างผลสัมฤทธิ์จนได้รับ การยอมรับจากกรมสุขภาพจิตให้เป็นแหล่งศึกษาดูงาน เผยแพร่แนวคิดการดูแลผู้ป่วย SMI-V การปฏิบัติการ ฉุกเฉินจิตเวช และเป็น Best Practice ที่เป็นต้นแบบให้กับ ชุมชนอื่นๆ รวมถึงเป็นแบบอย่างของการนำของ ผู้นำฝ่ายปกครองท้องที่ ภายใต้หลักการทำงานด้วยใจและ ปัญญา สร้างการมีส่วนร่วม